

Sygn. akt II PK 17/17

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa J.K.
przeciwko Ministerstwu [...] w W.
w przedmiocie odwołania od oceny okresowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 grudnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 11 sierpnia 2016 r., sygn. akt XXI Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 11 sierpnia 2016 r. oddalono apelację Ministerstwa [...] w W. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 28 stycznia 2016 r., mocą którego uchylono ocenę okresową J.K. z dnia 28 sierpnia 2013 r.

W sprawie ustalono, że J.K. był zatrudniony w Ministerstwie [...] od dnia 16 grudnia 1999 r., ostatnio na stanowisku głównego specjalisty w Departamencie Audytu Sektora Finansów Publicznych. Był on członkiem korpusu służby cywilnej. W dniu 28 maja 2013 r. sporządzona została ocena okresowa powoda za okres od dnia 6 maja 2011 r. do dnia 28 maja 2013 r., z wynikiem końcowym „poniżej oczekiwań” (ocena negatywna). Ocena ta została dokonana bez przeprowadzenia z powodem rozmowy oceniającej. W dniu 5 czerwca 2013 r. powód złożył sprzeciw od przedmiotowej oceny, który nie został przez pracodawcę uwzględniony.

Sąd Okręgowy przyjął za własny stan faktyczny ustalony przez Sąd Rejonowy z wyjątkiem uznania, że powód nie został zapoznany z kryteriami oceny i nie zostały one z nim omówione. Okoliczność ta bowiem została potwierdzona podpisem powoda pod treścią stosownego oświadczenia i złożonymi w tym zakresie wyjaśnieniami podczas rozprawy apelacyjnej. W ocenie Sądu odwoławczego, doszło do naruszenia § 9 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie warunków i sposobu przeprowadzenia ocen okresowych członków korpusu służby cywilnej, w ten sposób, że nie została przeprowadzona z powodem rozmowa oceniająca, istotna dla okresowej oceny jego pracy.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w W. wywiódł pełnomocnik pozwanego, zaskarżając go w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów:

- prawa materialnego, tj. art. 81 i 82 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej w zw. z § 9 i 11 ust. 1 pkt 1-3 oraz ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie warunków i sposobu przeprowadzenia ocen okresowych członków korpusu służby cywilnej; art. 83 ust. 3 i 4 w zw. z art. 83 ustawy o służbie cywilnej;

- postępowania, tj. art. 378 § 1 k.p.c.; art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i wydania orzeczenia co do istoty sprawy, przez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony istnieniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a mianowicie czy podczas rozmowy oceniającej – przeprowadzanej przed sporządzeniem oceny okresowej na piśmie – bezpośredniego przełożonego z ocenianym jest możliwy udział innego pracownika, innej osoby?. Ponadto czy w przypadku, kiedy pracownik odmawia przeprowadzenia rozmowy oceniającej, uzależniając jej odbycie od obecności osoby trzeciej, to czy brak dokonania takiej rozmowy wyklucza możliwość sporządzenia oceny okresowej na piśmie zgodnie z zasadami określonymi w § 11

rozporządzenia, czy też bezpośredni przełożony może dokonać oceny okresowej przyjmując, że to pracownik korzystając ze swojego uprawnienia rezygnuje z rozmowy oceniającej?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie może zostać przyjęta do rozpoznania, gdyż argumentacja złożonego w tej kwestii wniosku nie przekonuje o występującym w sprawie istotnym zagadnieniu prawnym (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Niewątpliwie wymogiem formalnym skargi (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymieniona powinność ma na celu uruchomienie instytucji „przedsądu”, czyli posiedzenia w gestii przyjęcia albo odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej. Zatem na tym etapie weryfikacji podlegają jedynie przesłanki z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie chodzi też o formalne powołanie się na wybraną podstawę, lecz o jej jurydyczne uzasadnienie.

Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 353/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Przedstawiona przez skarżącego kwestia nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego. Nie wykracza ona poza zwykłą wykładnię prawa, ta zaś nie stanowi podstawy uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 listopada 2008 r., I UK 210/08, niepubl.; z dnia 11 czerwca 2013 r., II UK 71/13, LEX nr 1331300). Przez istotne zagadnienie prawne należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467). Istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 389⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie występuje, jeżeli ocena sformułowanego przez

skarżącego problemu jest jednoznaczna (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2007 r., I PK 220/07, LEX nr 864044; z dnia 15 marca 2012 r., II UK 300/11, LEX nr 1214584).

W sprawie bezsporne było, że ocena okresowa powoda, dokonywana na podstawie art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, dotyczyła oceny jego pracy, jako głównego specjalisty w Departamencie Audytu Sektora Finansów Publicznych.

Artykuł 81 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1889, dalej jako ustawa o służbie cywilnej), reguluje kwestię sporządzania ocen okresowych urzędników służby cywilnej oraz pracowników służby cywilnej zatrudnionych na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Oceny te stanowią istotny element zarządzania zasobami ludzkimi w organizacji. Są mechanizmem oceny wykonywania powierzonych obowiązków, wyznaczania kierunków rozwoju zawodowego oraz elementem motywacyjnym. Stanowią dla pracowników źródło rzetelnych informacji, w jaki sposób jest oceniana ich praca (por. W. Drobny, M. Mazuryk, P. Zuzankiewicz, *Ustawa o służbie cywilnej. Komentarz*. Warszawa 2012, LEX), a szerzej można przyjąć, że oceny okresowe są ważnym elementem systemu kontroli jakości pracy w administracji publicznej.

Warunki i sposób przeprowadzania ocen okresowych członków korpusu służby cywilnej, w tym kryteria: obowiązkowe i do wyboru, wzór arkusza, skalę ocen i tryb sporządzanej przez bezpośredniego przełożonego oceny okresowej, określa, mające zastosowanie w sprawie, wydane na podstawie delegacji zawartej w art. 82 ustawy o służbie cywilnej rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie warunków i sposobu przeprowadzania ocen okresowych członków korpusu służby cywilnej (Dz.U. Nr 74, poz. 633). Z kryteriami oceny i terminem sporządzenia oceny na piśmie oceniany jest zaznajamiany, co potwierdza własnoręcznym podpisem. Istotnym elementem procesu oceny jest, mające obligatoryjny charakter, przeprowadzenie przez oceniającego z ocenianym przed sporządzeniem oceny na piśmie rozmowy, podczas której oceniający omawia główne obowiązki wykonywane przez ocenianego w okresie, w którym podlegał ocenie, oraz sposób ich realizacji, z uwzględnieniem spełniania przez ocenianego ustalonych kryteriów oceny, trudności napotykane przez ocenianego w trakcie realizacji zadań i kierunki dalszego rozwoju

zawodowego i potrzeby szkoleniowe ocenianego (§ 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie warunków i sposobu przeprowadzania ocen okresowych członków korpusu służby cywilnej).

Sporządzenie oceny na piśmie polega na przyznaniu ocen częściowych, uzasadnienia tych ocen w razie przyznania ocen: poniżej oczekiwań, znacznie poniżej oczekiwań i znacznie powyżej oczekiwań, wyliczenie średniej arytmetycznej z ocen częściowych w celu ustalenia ogólnego poziomu spełniania kryteriów oceny, przyznaniu oceny (pozytywnej lub negatywnej) oraz wpisaniu do arkusza wniosków dotyczących indywidualnego programu rozwoju zawodowego ocenianego (§ 11 ust. 1 pkt 1-6). Zgodnie z § 11 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie warunków i sposobu przeprowadzania ocen okresowych członków korpusu służby cywilnej sporządzając ocenę na piśmie, oceniający bierze pod uwagę wnioski z rozmowy. Z powyższych przepisów wynika określona, mająca charakter obligatoryjny kolejność czynności przeprowadzanych przez oceniającego.

Zmieniając optykę, należy podkreślić, że z treści art. 81 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej nie wynika uprawnienie, lecz obowiązek poddania się pracownika ocenie okresowej. Zgodnie bowiem z powołaną regulacją urzędnik *służby cywilnej* oraz pracownik *służby cywilnej* zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony podlega ocenie okresowej dokonywanej przez bezpośredniego przełożonego. Tym samym niewykonanie polecenia pracodawcy uczestnictwa w rozmowie oceniającej może być oceniane przez pryzmat niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych. Tym bardziej, że członek korpusu *służby cywilnej* odpowiada dyscyplinarnie za naruszenie obowiązków członka korpusu *służby cywilnej*. Z ustaleń dokonanych przez Sądy *a meriti* wynika zaś, że postępowanie dyscyplinarne w sprawie niestawienia się powoda na rozmowę oceniającą zostało przeprowadzone, a w jego wyniku uchylono zaskarżone przez powoda orzeczenie i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania. Element woli został zaś przewidziany przez ustawodawcę dopiero na etapie procedury weryfikacji okresowej oceny członka korpusu służby cywilnej. Od oceny okresowej służy, w terminie siedmiu dni od dnia zapoznania się z oceną, sprzeciw. Natomiast w razie nierozpatrzenia sprzeciwu w terminie albo nieuwzględnienia sprzeciwu od oceny okresowej, członek korpusu służby cywilnej

może, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji albo od dnia upływu terminu na rozpatrzenie sprzeciwu, odwołać się do sądu pracy.

Poszukiwana przez skarżącego odpowiedź na pytanie, które nazywa istotnym zagadnieniem prawnym wyraźnie i jednoznacznie wynika z samego brzmienia przytaczanego § 9 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie warunków i sposobu przeprowadzenia ocen okresowych członków korpusu służby cywilnej, który ma charakter wykonawczy wobec przepisu regulującego dokonywanie oceny okresowej pracowników służby cywilnej, tj. art. 81 ust. 1 o służbie cywilnej. Przepis art. 81 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej stanowi, że urzędnik służby cywilnej oraz pracownik służby cywilnej zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony podlega ocenie okresowej dokonywanej przez bezpośredniego przełożonego, z zastrzeżeniem ust. 2. Ciążąca zaś na oceniającym powinność przeprowadzenia rozmowy oceniającej przed sporządzeniem oceny na piśmie, stanowi wyrażony *explicite* w § 9 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie warunków i sposobu przeprowadzenia ocen okresowych członków korpusu służby cywilnej element procedury przeprowadzania oceny okresowej członka korpusu służby cywilnej.

Z literalnego brzmienia analizowanej regulacji wynikają dwie istotne konstatacje. Po pierwsze, użycie zwrotu "przed sporządzeniem oceny na piśmie" oznacza, że oceniający swój obowiązek, polegający na przeprowadzeniu rozmowy z ocenianym, powinien zrealizować przed sporządzeniem oceny okresowej w formie pisemnej. Faktem jest, że rozporządzenie nie określa terminu, w którym ma dojść do rozmowy oceniającej. Należy jednak przyjąć, że taka rozmowa, aby został zrealizowany postulat kolejności, musi się odbyć najpóźniej w dniu sporządzenia oceny. Po drugie, posłużenie się przez ustawodawcę zwrotem "rozmowa" wskazuje na ustną formę odniesienia oceniającego w przedmiocie głównych obowiązków wykonywanych przez ocenianego w okresie, w którym podlegał ocenie oraz sposobu ich realizacji, z uwzględnieniem spełniania przez ocenianego ustalonych kryteriów oceny, jak i też trudności napotykaných przez ocenianego w trakcie realizacji zadań. Innymi słowy przez termin „rozmowa” należy rozumieć wzajemną wymianę myśli za pomocą słów (zob. www.sjp.pwn.pl).

Nie zmienia tego znaczenia stanowisko Sądu Najwyższego, na które

powołuje się skarżący, wyrażone w wyroku z dnia 25 sierpnia 2015 r., II PK 223/14 (LEX nr 2026882), zgodnie z którym, po stronie oceniającego istnieje obowiązek indywidualnego omówienia z ocenianym głównych obowiązków wynikających z opisu zajmowanego stanowiska pracy, oczekiwań co do sposobu spełniania kryteriów oceny, celów do osiągnięcia w okresie podlegającym ocenie oraz sposobu realizacji tych celów. Indywidualne omówienie przedstawionych aspektów wykonywania przez ocenianego obowiązków, stanowi bowiem element obligatoryjny procedury dokonywania indywidualnych ocen okresowych członków korpusu służby cywilnej. Oceny stanowią podstawę decyzji dotyczących dalszego zatrudnienia i rozwoju zawodowego członka korpusu. Mając na uwadze treść § 9 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie warunków i sposobu przeprowadzenia ocen okresowych członków korpusu służby cywilnej można niewątpliwie zauważyć, że dwa pierwsze elementy, o których mowa stanowią dokonanie wstępnej, przybliżonej oceny przez oceniającego, zaś wskazany element trzeci (kierunki dalszego rozwoju zawodowego i potrzeby szkoleniowe ocenianego) - generuje informację wejściową do sporządzenia indywidualnego programu rozwoju zawodowego ocenianego. W tym też kontekście należy odczytywać indywidualny charakter rozmowy, przeciwstawiając go rozumieniu zbiorczego omówienia przedstawionych aspektów, w stosunku do części pracowników (zespołu) lub wszystkich pracowników *in gremio*.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.

as